

СЪДЪРЖАНИЕ:

6. Мрежи за пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет	88
--	----

6. Мрежи за пренос на данни и предоставяне на услуги за достъп до Интернет

През 2005 г. броят на регистрираните оператори по Обща лицензия № 217 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа за пренос на данни без използване на ограничен ресурс и предоставяне на далекосъобщителни услуги чрез нея достигна 327 (фиг. 78), което е с над 70% повече в сравнение с миналата година. Значителният растеж се дължи на утвърдилата се в последните години тенденция все по-голям брой доставчици, предоставящи услуги за достъп до Интернет на свободен режим, да регистрират своите мрежи. За тригодишен период броят на регистрираните оператори е нараснал почти 30 пъти.

По тази причина за 2005 г. КРС внася промяна в структурирането на далекосъобщителния пазар за целите на неговия анализ и разглежда мрежите за пренос на данни и предоставянето на услуги за достъп до Интернет като един пазарен сегмент.

Източник: Данни, подадени в КРС

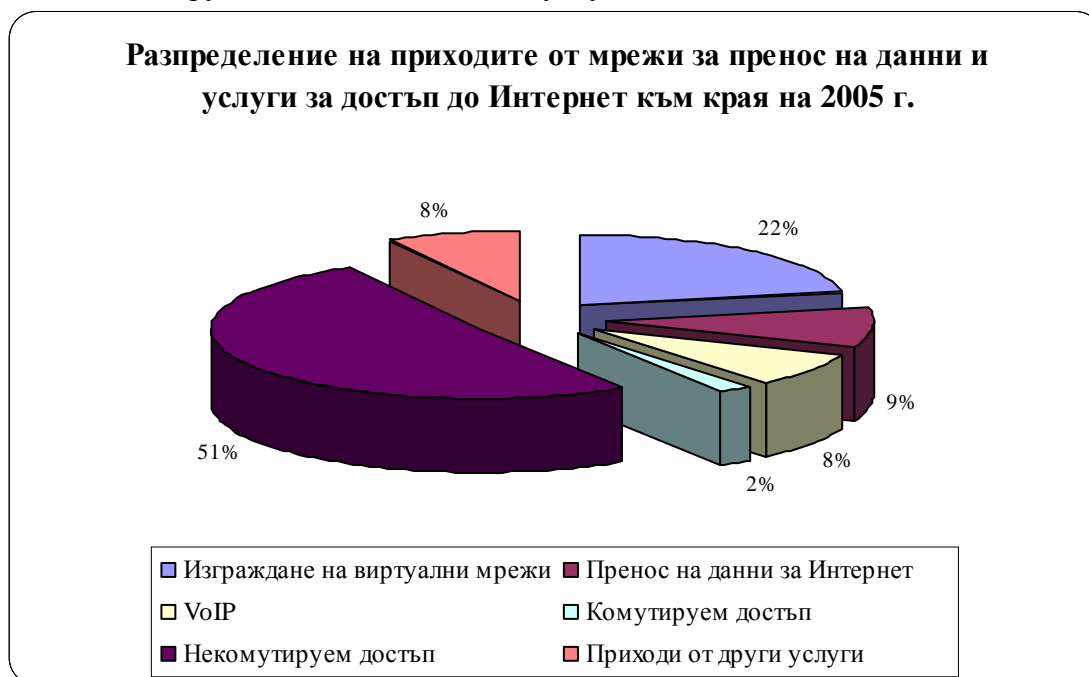
Фиг. 78

През 2005 г. няма новолицензирани оператори, извършващи дейност въз основа на индивидуални лицензии за мрежи за пренос на данни с права за ползване на ограничен ресурс - номера от Националния номерационен план). Към края на годината общият брой на тези оператори е пет.

В сегмента “пренос на данни и достъп до Интернет” са включени и приходите на операторите, лицензирани с индивидуална лицензия за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена далекосъобщителна мрежа от неподвижната радиослужба от вида „точка към точка”: към края на годината техният брой е 20. За 2005 г. в този сегмент от пазара са включени и регистрираните оператори по Обща лицензия № 220 за осъществяване на далекосъобщения чрез обществена мрежа RLAN от подвижна радиослужба (приета с Решение № 1809 от 01.10.2004 г. на КРС), които към края на годината са общо 63.

През 2005 г. обемът на пазарния сегмент “Пренос на данни и услуги за достъп до Интернет” възлиза на 112,8 млн. лв. По оценка на Комисията обемът на този сегмент се е запазил спрямо предходната година. Пазарната логика предполага ръст в обемите, реализирани от мрежи за пренос на данни и Интернет услуги, като консервативната оценка за 2005 г. се дължи основно на корекция спрямо оценката за предходните години за обема на приходите от Интернет доставчици на свободен режим: трудно е да се оцени каква част от пазара представят неотговорилите доставчици. От 122 вероятни доставчици на достъп до Интернет, от които е изискана информация за осъществяваната през 2005 г. дейност, 70% не са дали отговор.

Анализът на приходите, разпределени по видове услуги, предоставяни от операторите през 2005 г., показват, че най-голям дял имат тези от некомутируем достъп до Интернет - 51%, а дялът от комутируем достъп е само 2%. Приходите от предоставянето други далекосъобщителни услуги⁵⁸ възлизат на 8% от общите.

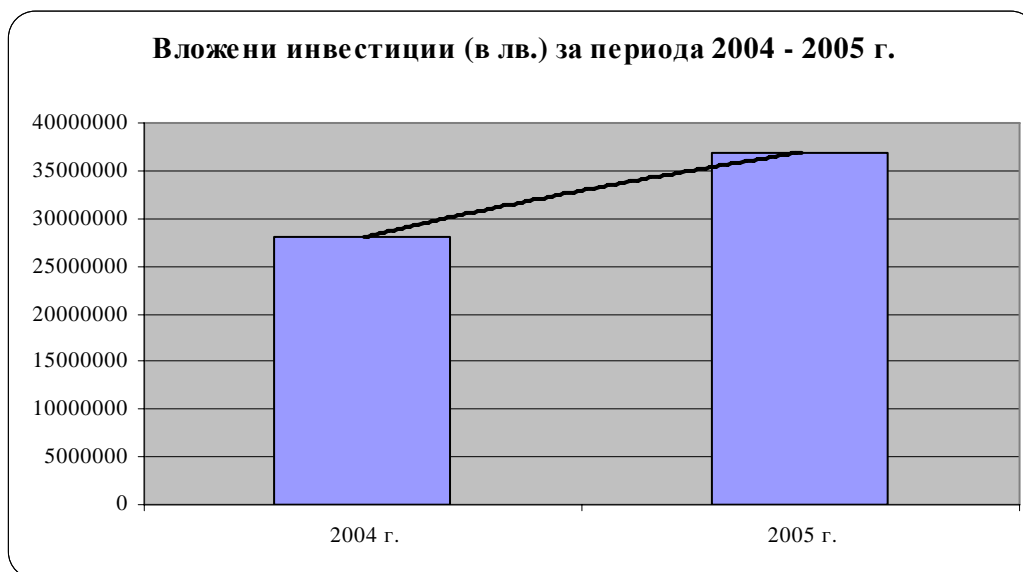

Източник: Данни, подадени в КРС

Фиг. 79

През изминалата година операторите са декларирали 37,064 млн. лв., инвестирани в мрежи за пренос на данни и доставчици на услуги за достъп до Интернет, което е с 32% повече спрямо 2004 г. (фиг. 80).

⁵⁸ В приходите от други услуги са включени приходите от следните услуги: 1. колокиране на съоръжения; 2. пренос на други данни и други.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фиг. 80

Услуги за достъп до Интернет

Тенденцията за активно навлизане на Интернет приложенията в ежедневието на потребителите се утвърждава и през 2005 г., като потреблението на услугите за достъп до Интернет продължава трайно да нараства.

По данни от проучване на *Витоша Рисърч*⁵⁹ значително се е увеличил броят на хората с достъп до компютри. Делът им в рамките на две години е нараснал два пъти, като към края на 2005 г. достига близо 28% от пълнолетното население. Ако към тази цифра се добавят и потребителите на възраст под 18 г., то делът им може да надхвърли една трета от българското население.

Резкият скок на имащите достъп до компютър проучването обяснява с продължаващото разрастване на пазара на компютърна техника и трайната тенденция към по-големи доходи на населението.

По отношение на структурата и броя на потребителите с достъп до компютри също се наблюдават значителни изменения. През 2005 г. домашните потребители са се увеличили близо три пъти, а използващите компютър на работното място - почти двойно. Работното място и домът остават най-популярните места за достъп до компютър.

Броят на абонатите на услуги за достъп до Интернет на база на подадена в КРС информация от 352 лицензирани и регистрирани оператора и доставчици на услуги за достъп до Интернет на свободен режим е около 155 000. По данни от проучването⁶⁰ на

⁵⁹, ⁶⁰ Показатели за развитие на информационното общество в България през 2005-2006 г. Анализ на тенденциите, втори етап", проучване на Vitosha Research по поръчка на Държавната агенция за информационни технологии и съобщения.

Витоша Рисърч, към края на 2005 г. около 23,8 % от българите над 15 г. имат достъп до Интернет, като в началото на годината този показател е бил около 16,3%.

Предстоящото присъединяване на страната към ЕС може да доведе до промени в сектора, които най-вече са свързани с увеличаване на контрола върху вноса на компютърни компоненти. Това, от своя страна, ще доведе до по-строга данъчна политика върху продажбата им на българския пазар и по-сериозни мерки за ограничаване на „сивата икономика” в сектора. Събираемостта на данъците по продажбите, обаче, ще означава и по-високи цени за крайния потребител, от което те ще се пренесат най-вече върху домашните потребители и малките фирми. От друга страна, ще се засили и контролът върху разпространението на пиратски софтуер и незаконното съдържание в Интернет, което допълнително ще вдигне цените за крайния потребител. Ето защо, очакванията са, че повишаването на броя на Интернет потребителите ще намали своите темпове към края на 2006 г.

Продължава да се наблюдава тенденцията все по-малка част от потребителите на Интернет да използват т. нар. dial-up достъп, като основните фактори за това са ниската скорост (до 64 kbit/s) и високата цена на съпътстващата ги телекомуникационна услуга (поминутното таксуване на селищно повикване чрез мрежата на основния оператор БТК АД). По данни от проучването на Витоша Рисърч, най-популярният Интернет достъп е кабелният (около 4,3% от населението между 15-74 години), следван от LAN мрежите (3,1% от тях). Сравнено с резултати от проучване на Витоша Рисърч от ноември 2004 г. делът на потребителите на Dial-up достъпът намалява (към края на 2005 г. 1,8% ползват този вид достъп). ADSL и достъп през мобилен телефон ползват общо по-малко от 1% от населението между 15 и 74 години.

Както вече бе отбелязано, достъпът до Интернет по кабел остава все още най-разпространеният, но в сравнение с миналата година, когато е представлявал около половината от връзките, сега, по данни от изследването, само около 1/3 от Интернет потребителите използват този тип връзка. По данни на КРС, от над 600 регистрирани кабелни оператори около 6% (37 оператора) са декларирали, че предоставят услуги за достъп до Интернет чрез кабелните си мрежи в повече от 40 населени места, предимно в по-големите градове. Приходите от кабелен Интернет представляват около 7% от общите в сектора на кабелните услуги и около 13% от приходите от услуги за достъп до Интернет.

През 2005 г. продължава тенденцията за изграждане и разширяване на обхвата на LAN мрежите. Предимствата на този вид достъп са лесното активиране на услугите и възможностите за подържане на сравнително ниски цени за потребителите. Услугите за достъп до Интернет през LAN са предпочитани от потребителите заради по-бързата скорост на достъп до локалните сървъри с безплатна музика, филми и друга разнообразна информация. Същевременно офертите на LAN Интернет доставчиците не предлагат достатъчно бърза скорост към международното Интернет пространство, тъй като това би повишило разходите им. Основен недостатък на голяма част от LAN мрежите у нас е липсата на достатъчно условия за гарантиране на качеството за крайните потребители.

През 2005 г. продължи тенденцията голяма част от доставчиците на Интернет услуги да премахват първоначалните такси за активиране. Голяма част от LAN мрежите предлагат неограничен достъп на цени от около 20-25 лв. на месец с ДДС, като по данни от проучване⁶¹ по поръчка на КРС близо 30% от анкетираните са отбелязали, че предпочитат абонамент по договор за непрекъснат, 24-часов достъп до Интернет.

⁶¹ “Проучване и анализ на потребителското търсене на далекосъобщителни услуги в България”, 2006 г., изследване, извършено от Стопанския факултет на Софийски университет по поръчка на КРС.

Един от най-бързо развиващите се сектори в областта на електронните съобщителни услуги в Европа сега е широколентовият достъп до Интернет. За целите на пазарния анализ, в съответствие с методологията на проекта за мониторинг на телекомуникационните пазари от ЮИЕ, за широколентов се приема достъпът до Интернет със скорост по-голяма или равна на 144 kbit/s.

По данни от проучването⁶² по поръчка на КРС, през 2005 г. броят на широколентовите линии в рамките на ЕС е нараснал с почти 20 млн., достигайки 53 млн. Средната стойност на плътността на широколентовите линии в ЕС към октомври 2005 г. е била 11.45%, като най-широко разпространения метод за реализирането на такава връзка в ЕС е xDSL.

DSL услугата заема най-голямо дял в предоставянето на широколентов достъп до Интернет в световен мащаб, като около 65%⁶³ от Интернет потребителите използват този вид достъп. Това се дължи на възможността да се съчетаят възможностите на фиксираните мрежи с търсенето на високоскоростни Интернет услуги. Предимствата на тази услуга са висока скорост, сигурна и постоянна връзка, възможност за едновременно ползване и заплащане на телефонни и Интернет услуги. ADSL услугата се предлага чрез пакети на абонаментен принцип, като цените са близки до тези за кабелния достъп до Интернет.

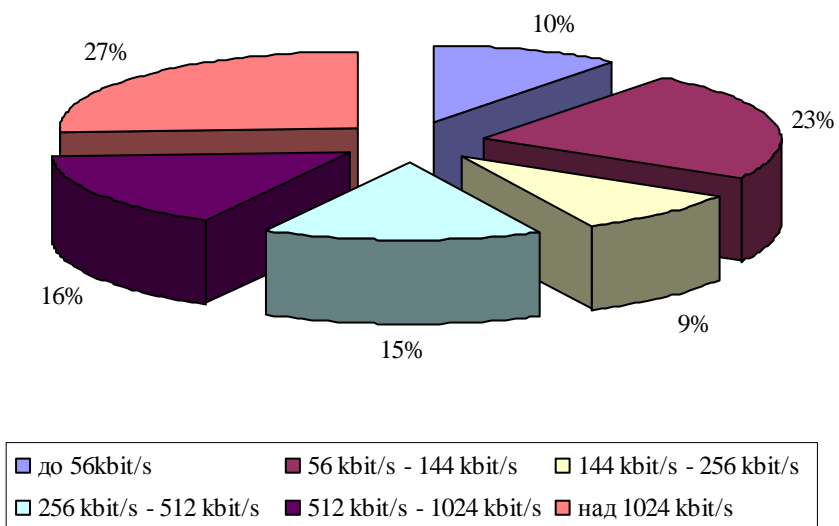
В България от xDSL връзките за сега е разпространена само ADSL услугата, предоставяна от основния оператор БТК АД. През 2005 г. се наблюдава значителен ръст (на сравнително ниска база) на абонатите на ADSL достъп до Интернет, които към 31.12.2005 г. са около 6 пъти повече в сравнение с предишната година.

В България, наред с ADSL услугата на БТК, широколентов достъп предоставят и операторите на кабелни далекосъобщителни мрежи, множеството LAN и безжичните RLAN мрежи. Показателят „проникване на широколентови услуги”, изчислен на база на данните от операторите и доставчиците, предоставили информация в КРС, е около 0.675%. Следва да се има предвид, че така изчислената стойност е занижена поради факта, че част от операторите и доставчиците не са отговорили и Комисията не разполага с информация за целия сегмент на предоставяне на услуги за достъп до Интернет. Въз основа на това може да се направи оценка, че проникването на широколентови услуги в България към края на 2005 г. е около 1%.

На фиг. 81 е представено разпределение на абонатите на Интернет според капацитета на линията, като относителният дял на абонатите, ползващи Интернет достъп със скорост, по-малка от 144 kbit/s, е 33%, а за скорост, по-голяма или равна на 144 kbit/s, този показател е 67%. От представените резултати, според така зададения критерий се вижда, че абонатите на широколентов Интернет представляват 2/3 от общия брой абонати на отговорилите оператори и доставчици.

⁶³ TeleGeography, www.telegeography.com

Разпределение на броя на абонатите според капацитета на линията към 31.12.2005 г.

Източник: Данни, подадени в КРС

Фиг. 81